

Beslutningsforslag nr. B 146. Fremsat den 25. maj 1999 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien og om et dansk maritimt bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan

Folketinget meddeler sit samtykke til en maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien, og til at et dansk maritimt bidrag kan deltage i NATO-indsatsen på det vestlige Balkan. Det maritime bi-

drag udsendes i henhold til NATO-rådets beslutninger, og i forlængelse af Folketingets beslutninger B 4 af 8. oktober 1998, B 116 af 13. april 1999 og B 128 af 22. april 1999.

Bemærkninger til forslaget

I. Den maritime håndhævelsesordning

På NATO-topmødet i Washington den 23.-25. april 1999 var der enighed om at styrke sanktionerne over for Forbundsrepublikken Jugoslavien (FRY). Man hilste herunder EU's overvejelser om en olieembargo velkommen. Fra NATO-landenes side lægges vægt på, at der opnås den bredest mulige internationale opslutning bag sanktionerne. EU har med Rådsforordning nr. 900/1999 af 29. april 1999 gennemført et forbud mod salg og levering af olie og olieprodukter til FRY. Dette forbud føjer sig til de tidligere gennemførte sanktioner i medfør af FN's sikkerhedsrådsresolution 1160 af 31. marts 1998, der er vedtaget med henvisning til FN-pagtens kapitel VII.

På grundlag af erklæringen fra NATO-topmødet drøfter NATO-landene gennemførelsen af et inspektionsregime over for skibe fra lande, der har tilsluttet sig regimet. Regimet vil omfatte skibe, der sejler under de pågældende landes flag, og som mistænkes for at transportere gods m.v., som er omfattet af FN's og EU's sanktioner mod FRY. NATO's maritime håndhævelse vil indebære, at indgående og udgående skibsfart kan standses med henblik på inspektion af deres last og bestemmelsessted. Det kan herunder blive nødvendigt at overtage kontrollen med sådanne skibe med henblik på at dirigere disse til en havn i området for gennemførelse af kontrol med skibets ladning. Det tyske EU-formandskab har i en erklæring af 7. maj 1999 konstateret EU-landenes indforståelse med gennemførelsen af et sådant regime, idet det dog er bestemt, at hvert land selv skal gennemføre de fornødne nationale procedurer.

Regimet vil svare til de tidligere etablerede maritime håndhævelser af Sikkerhedsrådets sanktioner over for FRY, men med den begrænsning, at regimet kun vil blive anvendt over for skibe fra lande, som måtte have tilsluttet sig ordningen.

Regeringen søger på denne baggrund Folketingets samtykke efter Grundlovens § 19, stk. 1 til at kunne tilslutte sig den maritime håndhævelsesordning.

II. Deltagelse af et dansk maritimt bidrag i NATO-indsatsen

1. NATO-indsatsen på det vestlige Balkan omfatter maritime elementer, der overvåger og sikrer området samt udfører opgaver til støtte for luftoperationerne og til støtte for den NATO-ledede multinationale styrke i Albanien.

Som et led i udvidelsen af NATO's indsats er det blevet besluttet at intensivere de maritime operationer i Adriaterhavet, bl.a. også med udsigt til at skulle sikre en effektiv håndhævelse af FN's og EU's sanktioner. NATO har således besluttet at sende sin stående flådestyrke i Atlanterhavet (STANAVFORLANT) til operationsområdet for at forstærke NATO's stående flådestyrke i Middelhavet (STANAVFORMED) og de øvrige flådeelementer – primært amerikanske, britiske, franske og italienske – der allerede bidrager til indsatsen og befinder sig i området.

De maritime elementer vil fremover kunne få tildelt nye opgaver, herunder eventuelt opgaver til støtte for en implementeringsstyrke for en fredsplan for Kosovo.

2. Danmark har rutinemæssigt planlagt deltagelse i STANAVFORLANT i perioden 19. juli til 15. oktober 1999 med korvetten "Peter Tordenskiold". Korvettens opgaver ved deltagelse i NATO's operationer på det vestlige Balkan forudses at være overvågning og sikring af området, imødegåelse af eventuelle jugoslaviske angreb, deltagelse i et inspektionsregime, herunder kontrol med skibsfart, samt støtte til en eventuel implementeringsstyrke.

3. Med henblik på at gennemføre ammunitionsrydninger i Adriaterhavet planlægger NATO endvidere at sende sin nordlige maritime minerydningsstyrke (Mine Counter Measures Force North, MCMFOR-NORTH) til operationsområdet. Det forventes, at minerydningsstyrken vil indgå i den samlede maritime styrke.

Minerydningsstyrken vil primært skulle rydde den ammunition, der nedkastes af NATO's fly i særligt udpegede områder af Adriaterhavet i forbindelse med, at flyene returnerer fra indsats over FRY, hvor det

ikke har været muligt at gennemføre de planlagte bombninger.

4. Danmark deltager rutinemæssigt i minerydningsstyrken. For nærværende indgår det danske Standard Flex 300, »Makrelen«, i minerydningsrollen. Makrelen er planlagt til at indgå i MCMFORNORTH indtil medio juni 1999. Fra den 29. juli til den 1. oktober 1999 er det planlagt, at den danske minelægger »Lindormen« indgår som kommandoskib i styrken.

5. Regeringen understreger, at det er vigtigt at sikre, at NATO har de nødvendige midler til rådighed for at bidrage til at bringe FRY til at efterleve kravene indeholdt i resolutionerne fra FN's Sikkerhedsråd, herunder også maritime elementer.

Løsningen af opgaver i forbindelse med indsatsen kan på ovenstående baggrund – herunder ved imødegåelse af jugoslaviske angreb – indebære, at det danske maritime bidrag kan komme i situationer, hvor der eventuelt må anvendes militære magtmidler.

Det forudsættes, at militære magtmidler kun bringes i anvendelse i overensstemmelse med de folkeretlige principper om nødvendighed og proportionalitet.

6. Et dansk maritimt bidrag bør ses i sammenhæng med de øvrige danske bidrag i forbindelse med NATO's indsats på det vestlige Balkan. Den 8. oktober 1998 gav Folketinget sit samtykke til, at et dansk militært bidrag bestående af 4 F-16 fly, 1-2 fly i reserve samt piloter og støttepersonel, i alt ca. 115 personer, blev stillet til rådighed for en NATO-indsats på det vestlige Balkan (B 4). Den 22. april 1999 besluttede Folketinget at udvide bidraget med yderligere fire fly og personel, således at det samlede bidrag nu udgør ca. 140 personer (B128). Formålet med bidraget er at medvirke til at sikre efterlevelsen af resolutionerne fra FN's Sikkerhedsråd i henhold til FN-pagtens kapitel VII, herunder særligt kravene indeholdt i resolution 1199 af 23. september 1998, samt forhindre den truenede humanitære katastrofe. Endvidere besluttede Folketinget den 13. april 1999, at Danmark skulle bidrage med op til 200 mand til en NATO-ledet styrke i Albanien, der løser en humanitær opgave (B 116). Derudover har regeringen allerede tilkendegivet vilje til at bidrage med elementer til en implementeringsstyrke i forbindelse med en fredsftale for Kosovo.

7. Det internationale samfunds arbejde med en fredsløsning for Kosovo er nu koncentreret om at udarbejde elementer til en resolution fra FN's Sikkerhedsråd baseret på de syv principper, der er opnået enighed om blandt G8-landenes udenrigsministre – herunder Rusland – på et møde i Bonn den 6. maj 1999. Principperne for en fredsplan er som følger:

1. Omgående og kontrollerbar afslutning på vold og undertrykkelse i Kosovo.
2. Tilbagetrækning af militærstyrker, politistyrker og paramilitære styrker fra Kosovo.
3. Udstationering af en effektiv international civil og sikkerhedsmæssig tilstedeværelse i Kosovo, bekræftet og besluttet af FN's Sikkerhedsråd, og i stand til at garantere opnåelse af fælles mål.
4. Etablering af en overgangsadministration for Kosovo, på grundlag af en vedtagelse fra FN's Sikkerhedsråd, for at sikre betingelser for et fredeligt og normalt liv for alle indbyggere i Kosovo.
5. Sikker og fri tilbagevenden for alle flygtninge og fordrevne personer og uhindret adgang til Kosovo for humanitære hjælpeorganisationer.
6. En politisk proces imod etablering af en midlertidig politisk rammeaftale, der giver udstrakt selvstyre for Kosovo, og som tager fuldt hensyn til Rambouillet-aftalerne og -principperne om suverænitet og territorial integritet for FRY og andre lande i regionen samt demilitariseringen af Kosovos Befrielsehær (UCK).
7. En samlet tilgang for at sikre økonomisk udvikling og stabilisering af kriseregionen.

FN's Sikkerhedsråd har i resolution 1239 af 14. maj 1999 understreget, at den humanitære situation fortsat vil forværres, med mindre der findes en politisk løsning på krisen i overensstemmelse med disse principper. Sikkerhedsrådet opfordrede i samme resolution alle parter til at arbejde for dette mål.

8. Regeringen finder, at en udvidelse af det danske bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan med maritime elementer er i overensstemmelse med det hidtidige danske engagement på det vestlige Balkan. Samtidig ligger det i klar forlængelse af den danske politik over for FRY, som den er kommet til udtryk såvel bilateralt som i FN, OSCE, Europarådet, NATO og EU over de seneste otte år. Danmark har tidligere i forbindelse med konflikterne i det tidligere Jugoslavien deltaget i STANAVFORLANT's aktiviteter i Adriaterhavet med en korvet jfr. B 99 af 8. juni 1993 og B 84 af 12. april 1994.

Samtidig skal regeringen anmode om Folketingets samtykke til, at Danmark fremover i perioder kan bidrage med en korvet til STANAVFORLANT's operationer og med fartøjer til løsningen af MCMFORNORTH's opgaver på det vestlige Balkan.

Da det danske bidrag indgår i en operation, hvor anvendelse af magt mod fremmed stat vil kunne komme på tale, forelægges beslutningen om udsendelse af et dansk maritimt bidrag for Folketinget under henvis-

ning til Grundlovens § 19, stk.2 med anmodning om, at Folketinget meddeler sit samtykke.

Der vil kunne ske en udvikling i situationen, der kan medføre et ændret behov, hvorfor det vil kunne komme på tale at ændre det danske bidrag. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at justere bidraget væsentligt, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i opgavernes karakter, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom, eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

III. Afsluttende bemærkninger

Regeringen støtter bestræbelserne på at finde en løsning på konflikten. Regeringen vil løbende holde Det Udenrigspolitiske Nævn underrettet herom.

Omkostningerne ved udsendelsen af en korvet ventes at beløbe sig til ca. 3 millioner kr. for en udsendelse af tre måneders varighed. Netto merudgiften for en periode på yderligere 3 måneder beløber sig til ca. 7 millioner kr. Udgifterne ved indsættelsen af minefartøjerne frem til 1. oktober 1999 beløber sig til ca. 1,9 millioner kr. Udgifterne vil kunne afholdes inden for den ramme, der inden for forligsperioden er afsat til Forsvarets deltagelse i internationale operationer.

Ud over styrkebidraget vil Danmark i lighed med øvrige NATO-lande skulle bidrage til finansieringen af de fællesudgifter, som er forbundet med operationen.

Til beslutningsforslag nr. B 146. Skriftlig fremsættelse (25. maj 1999)

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien og om et dansk maritimt bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan.

(Beslutningsforslag nr. B 146).

Beslutningsforslaget skal skabe grundlag for, at Danmark kan deltage i en maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien (FRY), og at et dansk maritimt bidrag kan deltage i NATO-indsatsen på det vestlige Balkan.

På NATO-topmødet i Washington den 23.-25. april 1999 var der enighed om at styrke sanktionerne over for FRY. I rækken af sanktioner har EU senest gennemført et forbud mod salg og levering af olie og olieprodukter til FRY. Dette forbud følger sig til de tidligere gennemførte sanktioner over for FRY i medfør af FN's Sikkerhedsråds resolution 1160, der er vedtaget med henvisning til FN-pagtens kapitel VII.

På grundlag af NATO-topmødets erklæring foregår der i øjeblikket drøftelser i NATO om gennemførelse af et inspektionsregime over for skibe fra lande, der har tilsluttet sig regimet. NATO's maritime håndhævelse vil indebære, at indgående og udgående skibsfart kan standses med henblik på inspektion af deres last og bestemmelsessted. Det kan herunder blive nødvendigt at overtage kontrollen med sådanne skibe.

NATO har som led i indsatsen på det vestlige Balkan truffet beslutning om at intensivere de maritime operationer i Adriaterhavet, bl.a. også med udsigt til at skulle sikre en effektiv håndhævelse af FN's og EU's sanktioner. På den baggrund sendes NATO's stående flådestyrke i Atlanterhavet (STANAVFORLANT) til operationsområdet som forstærkning.

Danmark har rutinemæssigt planlagt deltagelse i STANAVFORLANT i perioden 19. juli til 15. oktober 1999 med korvetten »Peter Tordenskiold«. Korvettens opgaver ved deltagelse i NATO's operationer forudses at være overvågning og sikring af området, imødegåelse af eventuelle jugoslaviske angreb, deltagelse i et inspektionsregime, herunder kontrol med skibsfart, samt støtte til en eventuel implementeringsstyrke.

Endvidere planlægger NATO at indsætte den nordlige minerydningsstyrke (Mine Counter Measures Force North, MCMFORNORTH) i Adriaterhavet, primært for at rydde ammunition nedkastet fra fly, der ikke har gennemført de planlagte bombninger over FRY.

Danmark deltager for nærværende rutinemæssigt i styrken med et Standard Flex 300, »Makrelen«. Fra den 29. juli til den 1. oktober 1999 er det planlagt, at den danske minelægger »Lindormen« indgår som kommandoskib i styrken.

Løsningen af opgaver kan indebære, at det danske maritime bidrag kan komme i situationer, hvor det eventuelt må anvendes militære magtmidler.

Regeringen finder, at en udvidelse af det danske bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan med maritime elementer er i overensstemmelse med det hidtidige danske engagement på det vestlige Balkan.

Regeringen foreslår på denne baggrund, at Folketinget meddeler sit samtykke til dansk deltagelse i en maritim håndhævelsesordning, og til at Danmark fremover kan bidrage med en korvet til STANAVFORLANT's operationer og med minefartøjer til løsning af MCMFORNORTH's opgaver på det vestlige Balkan.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg tillade mig at anbefale det til det Høje Tings velvillige behandling.